Florin Pitea - Legiunea

"Ştersesem cea mai mare parte din celălalt exemplar şi înregistrasem mesajul nostru în intervalul rezultat, lăsînd doar atît din program cît să poată fi identificat ca fiind marfa adevărată." (William Gibson - "Johnny Mnemonic" )

Mi-ar plăcea să vă pot spune că Londra a înflorit într-o primăvară. Dar n-a fost aşa. Londra a înflorit într-o toamnă timpurie dintr-un an mohorît. O toamnă mai urîtă decît altele, bîntuită cînd de ploi reci, interminabile, cînd de fuioare de ceață în care se îngemănau funinginea fină şi condensul. Prin combinația aceea bolnăvicioasă, lămpile cu gaz din ferestre se iveau seara precum ochii gălbui ai unor demoni de piatră.

Nu ştiu precis în care loc din Londra a apărut prima dată un caz de înflorire, şi nici investigațiile altor jurnalişti, nici cercetările pe care le-au efectuat detectivii de la Scotland Yard nu au dus la vreun răspuns cert în această privință, dar îmi amintesc cu precizie unde am văzut prima dată un asemenea caz.

Pe Podul Waterloo.

Era dimineață devreme, spre sfîrşitul lui august, iar lumina palidă şi murdară se strecura cu greu prin pîcla de ceață şi funingine. Treceam în drumul meu obişnuit spre redacția jurnalului Daily Telegraph pe lîngă proaspăt-instalatele ornamente neogotice ale parapetului, cenuşii, simetrice şi reci, cînd am văzut o echipă de lucrători adunați împrejurul unei ciudățenii.

În pofida aerului rece al dimineții, îşi țineau şepcile în mîini, căci vorbeau cu un domn distins, îmbrăcat în redingotă, pesemne unul dintre arhitecți.

Ciudățenia ar fi putut trece neobservată de un pieton grăbit sau neatent, şi majoritatea celor care mergeau încoace şi încolo pe pod chiar aşa erau. Timpul înseamnă bani, iar trecătorii respectabili se grăbeau să ajungă la birouri. Pe mine însă mă plăteşte "Daily Telegraph" cu un salariu destul de bun special ca să fiu atent.

Motivul pentru care lucrătorii clătinau din cap şi conversau cu voce scăzută, iar domnului cel distins îi venise sîngele în obraz, era unul dintre ornamentele parapetului. În loc să fie simetric, cuminte, ordonat precum celelalte ornamente, acesta era şui, mai încurcat decît glazura unui tort de nuntă, complex ca împletitura de iederă de pe un colegiu englezesc, unic.

- Cum a ajuns... asta aici? întrebă domnul, cu un efort vizibil de a păstra un ton civilizat.

Unul dintre lucrători, probabil maistrul, îşi suci şapca în mîini, încurcat.

- Nu ştim, şefu'. Aseară nu era.

- Cred şi eu că aseară nu era, răbufni domnul. Mă întreb cine e farsorul care a îndrăznit s-o aşeze acolo peste noapte.

Maistrul ridică o clipă privirea, apoi o lăsă la loc în pămînt.

- Şefu', e faină lauda, da' nici unu' din flăcăi n-ar fi în stare să facă o treabă d-asta.

- Şi, mă rog, cine a aşezat-o, atunci? Membrii Parlamentului, ieri după-amiază, cînd au încheiat dezbaterile din Camera Comunelor?

Cîțiva dintre lucrători aruncară priviri furişe dincolo de pod, în direcția Parlamentului, şi zîmbiră pe sub mustață. Din veselia prost ascunsă se vedea clar că nu-i credeau capabili pe parlamentari să ducă la bun sfîrşit o zi de muncă cinstită, cu brațele.

- La cum e lucrătura, nu cred că-i în toată Marea Britanie un meşter pietrar care s-o poată face cu dalta şi ciocanul. Cu tot respectul, dom' şef, dacă ar fi vreunul, flăcăii din echipă şi cu mine am lăsa posturile şi ne-am angaja ucenici la el ca să-i furăm meşteşugul.

Domnul se uită cu mai multă atenție la nervurile delicate, întrețesute.

- Se poate. Nu era în proiect şi vreau s-o înlocuiți cu o rozetă standard înainte să faceți orice altceva pe ziua de azi. Cît se poate de repede.

Cam fără tragere de inimă, oamenii răspunseră "Da, şefu', să trăiți," şi se duseră după baroase.

Precum barosul Ziditorului sunau obuzele iancheilor cînd a plecat compania noastră la atac lîngă Gettysburg, către Creasta Cimitirului. Generalul Lee crezuse că trupele lui Ewell şi Hood îi decimaseră pe unionişti

din flancuri şi din spate, şi că diviziile noastre din Virginia şi din Caroline aveau să-i spulbere. Ne conducea Longstreet, iar sub comanda lui erau generalul Garnett, abia revenit din spital, Armistead cel cu barba încărunțită şi mîndrul Kemper. Pînă pe la două, artileria noastră pisase pozițiile iancheilor cu obuze.

Sus, pe coama dealului, nordiştii înălțaseră un balon de observații. Fuseseră atît de încîntați de invenția suedezului Ericsson, micul cuirasat Monitor cu turelă mobilă, încît acum căutau să aplice aceleaşi principii şi aerostatelor. Nacela balonului era blindată, iar în ea, din loc în loc, se căscau mici ambrazuri pentru observație. Pe lîngă odgoanele de ancorare, subțire ca un fir de păr, din nacelă atîrna un cablu de telegraf. Seamus, care se trăgea şi el din Wytheville şi se înrolase odată cu mine, era de părere că iancheii n-aveau să se vindece de prostie în veci. O nacelă blindată nu putea decît să îngreuneze aerostatul, iar partea vulnerabilă şi mult mai uşor de nimerit cu puşca era oricum balonul, nu nacela.

Am înaintat în coloană către Creasta Cimitirului, iar bateriile nordiştilor au început să ne doboare cu obuze, apoi, cînd ne-am mai apropiat, cu şrapnel. Curajul şi încrederea în comandanți nu ne-au apărat de ghiulele, şi, pe măsură ce am urcat dealul, companiile noastre au fost decimate. Seamus a căzut lîngă mine, secerat de gloanțe Minie în mijlocul unei insulte la adresa lui Lincoln. Ceva mai aproape de coama dealului, prin fumul gros, un ciocan tăcut m-a izbit în coapsă şi m-am prăvălit la pămînt.

Cracul cenuşiu al pantalonului s-a întunecat la culoare cînd un şuvoi de sînge mi-a țîşnit din rană. Am clipit de cîteva ori, fără să fac legătura între lovitura care mă doborîse în țărînă şi carnea sfîrtecată care pînă în urmă cu un minut fusese un picior bun, zdravăn.

Habar n-aveam că într-un om e-atîta sînge.

Mi-am desfăcut catarama centironului, am tras de el să-l scot din găici, apoi l-am legat strîns deasupra rănii. Cumva, şuierul gloanțelor, bufniturile înfundate ale ghiulelor şi obuzelor, fumul acru al prafului de puşcă, iureşul bătăliei păreau să-şi fi pierdut importanța şi înțelesul. Pe cer, aerostatul se legăna încoace şi încolo cu cele mai multe dintre odgoanele de ancorare rupte. Pierdea încet-încet din altitudine. Aşa, zdrențuit de gloanțe

şi de schije, pe jumătate desumflat, semăna cu caşalotul rănit din romanul domnului Melville.

În dimineața următoare, deasupra Podului Waterloo cobora prin smog un balon de observație de la Scotland Yard. Ingineria britanică îl îmbunătățise mult față de modelul pe care-l văzusem cu atîția ani în urmă la Gettysburg. Era mare cam cît un porc, făcut din pînză antiglonț, iar din nacela blindată se ițeau lentilele unor aparate de fotografiat şi o elice. În nacelă se mai afla şi unul dintre miracolele ştiinței moderne, o versiune miniaturizată a motorului analitic brevetat de Charles Babbage şi programat cu cartele perforate, care dirija traiectoria balonului.

La rîndul meu, am înaintat pe pod pînă la locul unde în ziua precedentă se ivise rozeta aceea neobişnuită. Lucrătorii o înlocuiseră cu una standard, însă din păcate asta nu rezolvase problema.

Alături, pe parapet, se ivise o alta.

Nu era tocmai identică cu cea pe care o spărseseră pietrarii, dar avea o structură asemănătoare. Lujere se împleteau pe suprafața ei, izbucnind pe alocuri în inflorescențe complexe sau acoperindu-se cu aripi de fluturi. Ce mi se părea cu adevărat remarcabil este că țesătura aceasta delicată de ornamente asimetrice nu era făcută din dantelă, ci din granit.

Domnul cel distins păstra un aer calm, însă roşeața din obraji îl dădea de gol.

- V-am spus s-o sfărîmați şi s-o înlociuiți cu una standard, le spuse lucrătorilor cu pronunția limpede, sacadată, a cuiva care s-a apropiat de capătul răbdării.

- Am înlocuit-o, şefu', spuse maistrul cu un aer spăşit.

- Şi-atunci cum se face că este tot aici?

- Cu tot respectul, aia de ieri era a doua de la stîlp. Asta e-a treia.

Domnul în redingotă pufni pe nări ca un cazan sub presiune.

- Mă crezi tîmpit?

- Nu, şefu'. Da' şi flăcăii pot să vă zică, aia de ieri am făcut-o bucățele, păcat de-aşa lucrătură, şi era a doua de la stîlp. Asta nu era aseară, cînd am plecat, şi e-a treia de la stîlp, clar ca lumina zilei.

Lumina zilei era un fel de gri murdar, ceţos, lipsit de limpezime, prin care balonul de observaţie cu lentilele lui iscoditoare se plimba ca o piază rea. Dar rozeta nou-ivită era într-adevăr a treia, nu a doua, şi orice om înarmat cu puţină bunăvoinţă ar fi remarcat imediat că era diferită de cea din ziua precedentă.

- Ai mare grijă, Macaulay, să fie ultima dată cînd se întîmplă aşa ceva, spuse domnul cu redingotă. Altfel ai să regreţi amarnic.

M-am oprit pe pod, cu braţul electro-hidraulic aşezat pe parapet, în timp ce lucrătorii apucau uneltele şi treceau din nou la treabă cu bubuituri ritmice de baros. Pe pîrghiile şi plăcuţele din duraluminiu ale protezei mi se formaseră stropi fini de condens.

Cîteva ore mai tîrziu, după ce contra-şarja iancheilor ne aruncase trupele îndărăt în vale printre izbiturile ca de baros ale artileriei inamice şi devenise clar pentru toată lumea, inclusiv pentru generalul Lee, că pierduserăm bătălia, m-au găsit nişte sanitari. Ai lor.

Cel mai tînăr lăsase părul să-i crească pe lîngă urechi în speranţa de a avea favoriţi. Celălalt avea o chică de păr grizonat, pînă la umeri, şi o barbă deasă.

- Pe rebelii ăştia proprietari de sclavi ar trebui să-i împuşcăm, zise cel tînăr cu obidă, sau măcar să-i lăsăm aici să crape ca nişte cîini turbaţi.

Neam de neamul meu nu avusese sclavi, dar nu i-am spus-o. Bărbosul clătină din cap.

- Nu te uiţi că e mai tînăr decît tine, Sheridan? Cum să-l laşi aici? Şi mai e şi miop pe deasupra.

M-au pus pe o brancardă năclăită şi m-au dus, cu opinteli şi zgîlţîieli, pînă la un cort de campanie. Înăuntru erau înşiraţi răniţi, iar pe măsură ce brancardierii aduceau alţii, cortul se umplu şi sanitarii începură să-i alinieze afară, sub cerul liber. Doi medici pansau rănile, iar pe la asfinţit trecu o căruţă în care cei ce muriseră între timp fură aruncaţi de-a valma unii peste alţii şi duşi la o groapă comună.

Se întunecase de-a binelea cînd bărbosul se întoarse, ici schimbînd un pansament, colo oferind o ţigară sau nişte tutun de mestecat. Unul dintre

medici se apropie de el printre rîndurile de răniţi şi-l luă la întrebări cu voce joasă.

- Chiar nu-mi pasă ce culoare au uniformele de pe ei, domnule, răspunse bărbosul cu o voce calmă. Sînt americani, vorbim aceeaşi limbă, sînt suferinzi, au nevoie de ajutor. În halul în care-au ajuns, ce mai contează dacă au luptat sub ordinele lui Grant sau ale lui Lee? Pentru ei, războiul s-a terminat. Şi după ce-am văzut că se întîmplă la operaţii, pentru mulţi o să se termine şi viaţa foarte repede.

Remarca din urmă m-a speriat, căci observasem cum unii răniţi erau duşi, pe rînd, şi după aceea unii se întorceau, de obicei cu o mînă sau un picior lipsă. Dar nu toţi.

Bărbosul, care era aproape cît un urs de mare, se opri apoi în dreptul meu.

- Ia să vedem ce-avem aici. Cum te cheamă, flăcău?

- Cody.

- Eu sînt Walt. Ei, Cody, ai avut noroc. Dacă nu se infectează rana, n-o să ţi-l taie.

Căută într-un buzunar al hainei şi scoase o butelcuţă plată, din argint.

- Walt, nu beau. Mama zicea că oamenii se împart în două soiuri după cum le e obiceiul de sîmbătă seara: unii fac baie, alţii se îmbată. Pe mine m-a învăţat să fac baie.

Sanitarul rîse, iar dinţii albi îi sclipiră în barbă.

- Nu te-a învăţat rău. Am scris şi eu un tratat despre temperanţă cînd eram tînăr. O să torn nişte whiskey peste rană ca să nu se cangreneze. Mîine dimineaţă mai trec o dată, spălăm rana şi schimbăm bandajele.

Lăsă un firicel subţire de lichid arămiu să se scurgă din butelcă, iar focurile iadului mi se aprinseră pe rana din coapsă. M-am zvîrcolit într-o parte şi-n alta, izbindu-mă de un iancheu cu ochii bandajaţi care-şi dăduse duhul. Walt înşurubă la loc dopul butelcii.

- Ce naiba faci cînd nu eşti sanitar, Walt? Eşti demon în iad, sau ce?

- Nu chiar. Am fost constructor, agent imobiliar, jurnalist, funcționar, învățător în Brooklyn. Scriu şi poeme, dar pînă acum, de fiecare dată cînd am publicat o ediție a volumului, editura a dat faliment.

Usturimea se mai potolise şi, cu toate că mă simțeam foarte slăbit, am încercat să mi-l închipui pe uriaşul acela bărbos scriind poezii.

- De ce nu compui altceva?

Walt zîmbi.

- Cartea pe care o scriu este ca un copac, sau ca o catedrală. Creşte, şi creşte, şi nu se opreşte nicodată din crescut. Ce pot face este ca odată la cîțiva ani să public o nouă ediție. Dacă va fi vreodată pe gustul criticilor şi al publicului, rămîne de văzut.

A doua zi, vremea rece şi umedă îmi sîcîia vechea rană din coapsă. Eram ceva mai obosit decît de obicei. Stătusem pînă seara tîrziu la lumina unei lămpi cu gaz ca să-mi şterg proteza de funingine, s-o ung la încheieturi şi s-o lustruiesc. Particulele fine de funingine ieşite din nenumăratele cămine şi motoare cu aburi ale celui mai populat oraş din lume se infiltrau peste tot şi, dacă nu-mi curățam bine brațul electro-hidraulic la fiecare două-trei zile, riscam să mă pomenesc cu articulațiile întepenite.

Pe Podul Waterloo, ciudățeniile acelea înflorite se înmulțiseră, căutînd parcă să compenseze cu exuberanța lor pentru dimineața întunecoasă şi pentru mugetul trist al sirenelor ce se auzeau dinspre fluviu. Problema dacă lucrătorii mai țineau minte sau nu care dintre ele se schimbase față de ziua precedentă devenise deja academică. Erau aproape pretutindeni. Din loc în loc, printre pietoni cu umbrele negre şi şarete trase de cai, se mai vedea cîte o rozetă standard, în stil neogotic sobru, simetric, dar pe cele mai multe porțiuni parapetul era decorat cu împletitura aceea delirantă de nervuri şi lujeri cu înflorituri neaşteptate pe alocuri.

Domnul în redingotă era atît de roşu la față încît semăna cu un rac fiert. Nici maistrul Macaulay nu părea în apele lui. Totuşi, devenise clar pentru toată lumea că apariția nu era vreo farsă, ci mai curînd un fenomen inexplicabil.

- Nu-mi pasă cum au apărut, spuse domnul printre dinți. Pînă diseară să le scoateți, să le sfărîmați şi să le înlocuiți.

Macaulay îl privi în ochi.

- N-am putea nici în trei zile, dom' şef.

- Nu puteţi sau nu vreţi?

Cîţiva dintre lucrători se încruntară.

- Ieri ne-a luat o oră şi-un sfert ca să spargem şi să înlocuim rozeta aia, explică Macaulay. Acum au apărut pe pod şapteştrei, că le-a numărat Tom cînd a venit.

Un flăcău roşcat, cu pistrui, încuviinţă din cap.

- Chiar dacă socotim o oră de fiecare, înmulţit cu şapteştrei... Nu terminăm nici în opt ore, şi nici în douăşpe.

- Şi ce-ai prefera, Macaulay? Să stai cu mîinile în sîn?

- Să fac treaba pentru care sînt plătit, dom' şef. Să terminăm cu băieţii de instalat rozetele, că n-au mai rămas prea multe, şi să aşteptăm şi să vedem ce se-ntîmplă cu astea noi.

Domnul în redingotă se uită pe rînd la feţele lucrătorilor, apoi împrejur, la dantelăria din piatră care invadase parapetele podului.

- Aşa, dacă stăm numai să înlocuim rozete, n-o să ducem lucrarea la bun sfîrşit nici pîn' la Judecata de Apoi, continuă maistrul. Astea se-ntind ca o molimă. Dacă e, la o adică, să vedem că s-a oprit şi p'ormă să mai facem nişte rozete standard ca să le-nlocuim pe-astea.

În timp ce oamenii discutau, neobservate, alte trei rozete de pe partea cealaltă a podului începuseră să se transforme. Deşi cu ochiul liber nu se vedea nici o mişcare, într-un sfert de oră se conturaseră lujeri împletiţi pe suprafaţa de granit. Venise vremea să scriu un articol despre asta în "Daily Telegraph".

Prima noapte în spitalul de campanie am petrecut-o într-o zonă tulbure. Cînd picoteam, rana din coapsă mă sîcîia şi mă împiedica să dorm. Cînd mă trezeam, durerea surdă, permanentă, îmi întuneca mintea şi-mi tulbura simţurile. Aşa m-am chinuit pînă în zori.

Cum s-a luminat de ziuă, trupele generalului Meade şi-au strîns echipamentul şi au plecat în urmărirea confederaţilor. Spitalul de campanie a rămas în grija localnicilor din Gettysburg, iar Walt Whitman a preferat să aibă în continuare grijă de răniţi, să le distribuie pături şi ajutoare, în ciuda

pericolului unei epidemii de tifos care putea oricînd să izbucnească printre răniţii nespălaţi şi păduchioşi. De două ori pe zi trecea pe la fiecare ca să schimbe pansamentele, iar la prînz le împărţea de-ale gurii celor care nu se puteau deplasa pînă la popotă. Seara tîrziu, după ce se termina şi curăţenia, îşi mai făcea timp să vină ca să stăm puţin de vorbă, şi în sinea mea mă miram de unde avea atîta energie. Nu cred că dormea mai mult de cinci ore pe noapte.

Pe Whitman părea să-l amuze toată chestiunea legată de sclavie şi de secesiune. Avea nişte ochi visători, ce priveau parcă dincolo de spaţiu şi de timp, şi-mi spunea că America ar trebui să se întindă de la Golful Mexic pînă la Trecerea de Nord-Vest, o ţară cît un contient.

- Şi sclavii fugiţi unde s-ar mai refugia?

Clătina din cap şi zîmbea în barbă.

- N-ar mai fi sclavie. Doar nu crezi că oamenii ar trebui să fie sclavi numai pentru că au pielea de o culoare sau alta?

- N-am nimic contra negrilor, dacă asta vrei să întrebi, ba chiar îmi plac cîntecele lor. Familia mea oricum n-a avut niciodată sclavi.

- Că veni vorba, cine sînt ai tăi?

I-am povestit de tătuca şi cum se prăpădise înecat cu o bucată de friptură pe vremea cînd aveam opt ani, de şcoala cu internat la care studiasem, de mama, care mă crescuse cum se pricepea mai bine şi care se stinsese şi ea cînd aveam şaişpe ani. Pe urmă, dacă rămăsesem al nimănui, m-am înrolat în armată cu Seamus, ca să ne dea casă şi masă Confederaţia. Asta se dovedise cea mai mare păcăleală. Nu credeam să fie pe lumea asta armată mai flămîndă şi mai prost îmbrăcată decît cea comandată de generalul Robert E. Lee.

- Şi n-a fost singura păcăleală, întări Whitman. Aici, la Gettysburg, Lee şi-a trimis oamenii la un atac frontal fără să se asigure mai întîi că reuşiseră atacurile de pe flancuri, din ziua precedentă. Şi-acum mai îngroapă localnicii leşuri de rebeli cu nemiluita, iar cimitirul e atît de mic încît au ajuns să le-ngroape în pămînt nesfinţit. Mă-ntreb dacă o să-l sfinţească vreodată cineva...

Am ridicat din umeri. Într-un fel, odată cu glonțul care-mi sfîrtecase coapsa, primisem şi o eliberare din armată. Pentru mine, Războiul Civil se încheiase. Era grija altora.

- S-ar zice că nu mai ai pentru cine sau pentru ce să lupți. Şi-acum ce-o să faci, flăcău?

Nu mă gîndisem. Eram prizonierul iancheilor, ceea ce nu era prea grozav, iar dacă mă întîlneam cu trupe confederate riscam să mă împuşte ca dezertor, ceea ce era şi mai rău.

- Părerea mea, continuă Whitman, este să fugi dincolo de graniță, în Canada, pînă s-or mai potoli lucrurile.

- Cu piciorul ăsta rănit, nu prea văd cum. Sînt mii de mile. Şi la mijloc e teatru de război. N-a ajuns el, Lee, la Washington cu toată armata confederată şi vrei să mă duc eu de unul singur pînă în Canada?

Walt zîmbi.

- De picior mă îngrijesc, şi merge spre vindecare. Încă două-trei săptămîni şi-ai să poți merge din nou. Teatru de război e-aici. Dacă mergi spre vest, pînă la Mississippi, de-acolo o să-ți vină uşor să urci pe fluviu. Şi mai e şi trenul.

- Dar sînt patrule de ianchei în fiecare gară.

Se mîngîie pe barbă, uitîndu-se la mine cu ochii aceia mari, limpezi şi visători.

- Nu şi la trenul subteran. Dacă sclavii fugari se folosesc de el ca să ajungă în Canada, poate o să te ajute şi pe tine.

Am clipit de cîteva ori, nedumerit.

- Dar sînt alb.

- Mda. Nu e întotdeauna un avantaj.

După alte cincisprezece zile, cînd începusem să merg binişor, m-a întrebat odată, cînd îmi pansa rana, ce părere am despre iubirea atletică. L-am întrebat la rîndul meu dacă se referea la pasiunea pentru atletism, şi nu mi-a răspuns.

Apoi, în noaptea aceea, prin Gettysburg a trecut un escadron de cavalerie confederată. A fost un atac surpriză, cu incendii, chiote şi împuşcături, iar escadronul era condus de un ofițer sălbatic, fără sabie, care

purta două pistoale. Iancheii îl ştiau de Fantoma Cenuşie şi-i purtau frica. Am aflat apoi că-l chema John Singleton Mosby. Cîțiva ani mai tîrziu (lucru imposibil de imaginat în vremea Războiului Civil) s-a împrietenit cu Ulysses Grant. Dar în confuzia generală am profitat de raidul Fantomei Cenuşii şi-am fugit din spitalul de campanie, încercînd să scap de spectrul războiului, de mizerie şi de molima care sta să izbucnească.

Maistrul Macaulay se dovedi a fi fost inspirat cînd folosise termenul "molimă". În ziua următoare, zidurile exterioare ale Palatului Parlamentului erau cuprinse de arabescuri complexe. De departe, prin ceața dimineții, clădirea nu părea să se fi schimbat, dar, pe măsură ce m-am apropiat, bizareriile acelea au devenit din ce în ce mai vizibile pînă cînd le-am putut admira în toată splendoarea lor nefirească. Acolo unde arhitecții proiectaseră linii sobre, acum domneau formațiuni care pe alocuri evocau recifele de corali, în alte părți ferigile ori striațiile complexe ale unor cochilii văzute la microscop. Fiecare cornişă, fiecare coloană şi perete se învelise cu forme cvasi-organice care sfidau toate normele de ordine sau simetrie.

Big Ben, la rîndul său, părea să fi fost sufocat de straturi de iederă minerală din care ici şi colo ieşeau la suprafață flori de granit. Cadranele ceasului erau ondulate, pe cale să se scurgă, şi semănau mai degrabă cu nişte ouă ochiuri moi uriaşe. Printr-o minune, limbile lui Big Ben urmau suprafața vălurită, schimbîndu-şi încet forma de la un minut la altul. Trecătorii priveau, mirați, apoi plecau mai departe.

La Westminster Abbey, unii londonezi se adunaseră pentru a cere îndurare Domnului, convinşi fiind că invazia aceea ciudată prevestea Judecata de Apoi. Bătrîne cu bonete de dantelă se ştergeau pe furiş de lacrimi şi îşi țineau nepoții din scurt. Doamne în rochii cu crinolină murmurau rugăciuni. Domni cu favoriți şi pince-nez conversau cu voce scăzută, aruncînd priviri îngrijorate încolo şi încoace. Nici vechea catedrală nu fusese ocolită de epidemie. Tulpini şi inflorescențe, vinişoare şi nervuri acopereau acum bolțile gotice, coloanele şi pereții.

Cumva, clădirile din centrul Londrei începeau să înflorească una cîte una, de parcă ar fi fost nişte muguri uriaşi din piatră sau cărămidă care

aşteptaseră o primăvară mai călduroasă decît altele pentru a îmboboci. Dar nu era primăvară.

Am urmat sfatul sanitarului Whitman şi am plecat spre Canada pe un traseu lung, care mai întîi m-a purtat spre sud-vest, prin Virginia, Carolina de Nord şi de Sud, Georgia şi Alabama. Pe harta Statelor Unite pare a fi o palmă de loc. Mi-a luat un an şi două luni ca să străbat toată distanța pe jos, uneori cu căruța. Am ajuns să ştiu pînă şi diferența de gust dintre praful cenuşiu din Virginia şi cel roşcat din Georgia. Călătoream noaptea, îmi găseam adăpost pe unde nimeream, şi din cînd în cînd munceam la cîte o fermă o zi-două pentru un blid de mîncare. Mă țineam departe de oraşe ori de conace, iar oamenii săraci cu care aveam de-a face nu puneau întrebări nelalocul lor. Aproape la fiecare gospodărie unde m-am oprit un tată de familie ori cîțiva flăcăi în putere fie erau în armată, fie pieriseră în război, iar două mîini în plus la cîmp erau binevenite.

La una dintre ferme, o văduvă mai binevoitoare decît alții mi-a făcut cadou la plecare briciul şi oglinjoara răposatului. După aceea am avut mare grijă, la fiecare două-trei zile, să mă spăl şi să mă bărbieresc. La fermele unde mai lucram, îmi spălam hainele, le coseam (Dumnezeu s-o odihnească pe mama, că m-a învățat să umblu cu acul şi cu ața), iar cîteodată am primit de la oameni o cămaşă nouă, un surtuc sau o pereche de pantaloni. Aşa, cît de cît spălat şi îngrijit, puteam să trec drept unul dintre localnici, mai ales că abia împlinisem optsprezece ani, iar pîlcurile de unionişti sau confederați cu care uneori mă întîlneam nu bănuiau că sînt dezertor.

Pe măsură ce m-am apropiat de Mississippi, am aflat însă veşti din ce în ce mai triste despre marşul generalului Sherman către Atlanta şi despre campaniile lui Grant care-l țineau ocupat pe Bobby Lee. În urma lui Sherman rămîneau conace arse, cîmpuri incendiate, recolte distruse, ferme nimicite. Iancheii erau ca o invazie de lăcuste.

Iar în cele din urmă, după atîta mers, am apucat ziua în care să ajung la Părintele Apelor. Nu eram nici pe departe singurul care vroia să ajungă acolo. De pe cîmpuri şi din păduri, cîte unul, cîte doi sau mai mulți, au apărut negri. Erau de toate vîrstele, care în putere, cu cămăşi murdare şi cu basmale colorate, ori pălării de pai ce stăteau să se destrame, care în vîrstă,

canonindu-se cum puteau, sprijiniți în cîte un băț ori în cîte un baston, şi mai toți tîrau după ei de mînuță un copil sau doi.

Curînd am început să mă simt ca un bob de fasole care s-a rătăcit într-un şuvoi de boabe de cafea.

Eram singurul alb cale de două mile de jur împrejur, iar în rest drumul de țară pe care mergeam către fluviul Mississippi, ca şi pîrloaga de-a stînga şi de-a dreapta lui, erau pline cît vedeai cu ochii de femei şi de bărbați cu chipurile ciocolatii, foarte tăcuți, care mergeau cu hotărîre în aceeaşi direcție ca şi mine.

Apoi, spre asfințit, ne-a prins din urmă un car cu coviltir în care şedeau o bătrînică foarte dreaptă, mîndră, cu capul sus, şi doi băieței, unul negru şi celălalt alb. La cîtă lume era pe drum, carul înainta cu greu, iar cîteva dintre negresele bătrîne, care pesemne obosiseră de atîta mers către ceea ce de-acum bănuiam că-şi închipuie că era apa Iordanului, se rugau cu voce scăzută să le ia şi pe ele pînă acolo ca să apuce măcar să vadă chipul Mîntuitorului înainte să se sfîrşească de osteneală. Pe lîngă car mergea călare o fată în pantaloni şi cămaşă, cu un revolver în tocul de la centură.

Băiețeii se uitară încolo şi încoace la figurile acelea ciocolatii, prăfuite, pe care se citea însă o hotărîre nestrămutată. Apoi se opriră asupra mea, aşa cum eram, înalt de şase picioare şi patru inci, slab ca o sperietoare de ciori, cu ochelari pătați de colb şi de sudoare. Şi alb, mai presus de orice îndoială.

- Ce caută un bastard alb în coloană, bunicuțo? întrebă cel negru.

- E un blestemat de iubitori de negri, Miss Rosa? întrebă cel alb, care stătea lipit de băiețelul negru pe capra carului şi-l ținea cu brațul pe după umeri.

- Spală-te la gură cu săpun, Ringo, zise bunicuța fără să-şi desprindă privirea de la drum. E valabil şi pentru tine, Bayard Sartoris.

Şi au trecut mai departe învăluiți într-un nor de praf.

Invazia aceea de țesături ciudate care desfigura clădirile-simbol ale națiunii britanice nu a fost singurul eveniment din acea zi, şi din păcate nici cel mai grav ori cel mai înspăimîntător.

În noaptea de 30 spre 31 august, foarte tîrziu, cînd ceilalți jurnalişti de la Daily Telegraph de mult îşi încheiaseră de scris şi de predat articolele, iar

țăcănitul sacadat al maşinilor de scris ultramoderne încetase, un cititor îngrozit ne-a telefonat la redacție. Pînă să-mi dau bine seama ce se întîmpla, m-am pomenit într-o cabrioletă, purtat prin ploaia fină de toamnă pe străzile Londrei către East End.

Cabrioleta mă lăsă pe Brady colț cu Buck's Row, lîngă o arcadă de cărămidă din Whitechapel care pe vremuri fusese roşie, dar acum era înnegrită de funingine. O mulțime de curioşi se strînsese pe Buck's Row, şi mai mulți veneau de pe străduțele alăturate, cumetre cu bonete de muselină, docheri cu şepci de piele şi cu mînecile suflecate, pensionari cu pipa în colțul gurii. Se apropiau zorii, dar în pas de melc, cum se întîmplă toamna. Felinarele cu gaz răspîndeau din loc în loc lumini firave.

Am urmat curioşii, am înaintat pe străduță, pe lîngă ferestrele unor cămăruțe dosnice, şi printre polițişti la datorie şi civili neinvitați am văzut motivul pentru care se strînsese gloata.

Mi-au trebuit două-trei clipe ca mintea să înțeleagă ceea ce vedeau ochii.

Apoi am început să icnesc, deşi nu mîncasem nimic de la prînz. Am inspirat adînc de cîteva ori ca să nu vărs.

Cineva...

Cineva făcuse cu o ființă omenească lucruri pe care nici ghiulelele, nici gloanțele Minie, nici obuzele ori şrapnelul din Războiul Civil al tinereții mele nu izbutiseră să le facă...

Cineva echipat cu o lamă foarte ascuțită, probabil un cuțit chirurgical...

Cineva cu bune cunoştințe de anatomie, mai ales - poate lucrul cel mai îngrozitor - de anatomie feminină...

Cineva cu destul sînge rece ca să-i taie beregata nefericitei...

Cineva cu suficientă răbdare ca să nu se mulțumească numai cu o tăietură, una ce izbise în claviculă, şi care executase o alta, precisă, de la stînga la dreapta, ca un ritual...

Cineva hotărît s-o deschidă ca pe o vită în abator şi să-i scoată unele dintre organele interne, apoi să le aşeze de jur-împrejur pe caldarîmul ud,

într-o expoziție ordonată, precisă, sinistră, din care mai apoi se înfruptaseră cîinii vagabonzi...

Cineva care sigur nu vroia să-şi amintească, pe cînd făcea toate aceste lucruri cu ceea ce londonezii numeau "o femeie pierdută" - şi pierdută trebuie să se fi simțit în timp ce sîngele îi curgea din gîtlejul retezat - nu vroia să-şi amintească faptul că şi el, la rîndul său, se născuse tot dintr-o femeie, fie ea pierdută sau nu...

Chiar lîngă mine se oprise un bătrîn prezentabil, aproape la fel de înalt ca şi mine, cu mustață albă. Era îmbrăcat în negru din cap pînă în picioare. Figura lui avea trăsături pronunțate, acviline. Sprîncenele stufoase aproape că i se întîlneau deasupra nasului, iar printre buze i se zăreau dinții foarte ascuțiți.

Nările îi fremătau.

- Ce risipă, murmură bătrînul în grai valah.

Duse mîinile la obraji şi clătină din cap cu amărăciune. Mîinile îi erau puternice, dar unghiile bătrînului erau lungi şi ascuțite, ceea ce mi s-a părut ieşit din comun.

- Ce risipă. O femeie sănătoasă ține cîteva zile bune, poate chiar o săptămînă, dacă o foloseşti cu măsură. Aşa, tot sîngele e risipit dintr-o dată, şi după ce s-a vărsat pe caldarîm şi s-a amestecat cu noroi, nu mai e bun de nimic, de nimic...

Brusc, se întoarse pe călcîie cu un gest hotărît, împinse doi-trei curioşi din cale cu vigoare, ca un om tînăr, apoi se pierdu în mulțime.

Pe malul bătrînului fluviu, norocul s-a întors de partea mea. Am urcat pe un vapor cu zbaturi şi am călătorit pînă departe, în Minnesota. Pe vapor am legat prietenie cu pilotul, un ins mucalit pe nume Sam Clemens. Avea părul des, cîrlionțat, şi spunea poveşti gogonate despre crocodili care se agață de coada vapoarelor şi broaşte săltărețe. Seara fumam cu el din lulele de coceni de porumb, ori mă întindeam de unul singur pe punte pe baloți de bumbac şi mă uitam la stele. Printre fuioarele de fum care ieşeau din coşurile vaporului, stelele păreau să danseze, iar cerul era atît de adînc încît aproape că simțeam cum sînt pe cale să mă desprind şi să cad la nesfîrşit

printre aştri, în tăcere, lăsînd în urmă duduitul ritmic al motoarelor cu aburi şi plescăitul zbaturilor în apa fluviului.

Pe urmă, noaptea tîrziu, Sam fluiera încet ca să mă cheme la el, lîngă cîrmă, şi-mi povestea tot felul de snoave şi năzdrăvănii. Rîdeam pe înfundate, uneori pînă ne dădeau lacrimile. Într-un fel, parcă începusem să cred că Războiul Civil era ceva care i se întîmplase altcuiva.

Am mers apoi prin Minnesota către granița canadiană, iar aproape de frontieră am găsit un grup de negri care vroiau să treacă dincolo. Dat fiind că Războiul Civil se apropia de sfîrşit, nu se mai fereau aşa de mult să fie văzuți în drum spre Canada. Am poposit cu ei pe cîmpuri şi printre dealuri, ghemuit pe lîngă focuri de vreascuri, ascultînd poveşti despre cum fugiseră din sclavie. La cîte grozăvii văzusem şi auzisem, nu-mi mai păsa cine avea să cîştige războiul, ori dacă urma să se despartă de-a binelea Confederația sau să se refacă Uniunea. Nu-mi mai păsa decît să trec odată frontiera.

Doar că, după atîta drum, a fost cît pe-aci să rămîn dincoace de graniță. Ne-au întîmpinat într-o seară, tîrziu, două călăuze, o negresă grasă şi un mulatru între două vîrste care, cînd a dat cu ochii de mine, a început să peroreze că el nu mai duce pe nimeni nicăieri, că albii l-au tîrît în robie, şi tot aşa vreme de vreo jumătate de ceas. N-am avut curaj să-l întrerupem, că doar viața noastră depindea de el.

- Ascultă la tine, Fred Douglass, zise grăsana cînd mulatrul făcu o pauză ca să-şi mai tragă răsuflarea. La ce gălăgie ai în tine trebuia să te faci predicator, sau politician. Parcă te văd la Casa Albă lîngă Abe Lincoln, umflîndu-te-n pene şi îmbătînd oamenii cu apă rece. Da' dacă te-ai făcut călăuză, fă ce ai de făcut, şi trece oamenii în Canada, sau dacă nu, dă-te d-aici c-o să-i trec eu. Ce te interesează că sînt negri sau albi? Banii lor sînt verzi.

Asta i-a tăiat de tot avîntul mulatrului şi-a încheiat discuția. N-a mai avut nimeni nimic de comentat pînă dincolo de frontiera canadiană.

Pe parcursul zilelor următoare, strania epidemie se întinse în ritm accelerat. Conace în stil georgian începură să se contorsioneze, cu cadrele ferestrelor răsucite în forme curioase şi zidurile vălurite în formațiuni coraliere. Clădiri în stil Tudor pierdură sobrietatea în alb şi negru a grinzilor

de lemn şi pereților de ipsos, îmbrăcîndu-se în spirale complexe, multicolore, făcute din spirale mai mici care păreau să crească şi să se răsucească de la un minut la altul. În Piața Trafalgar, coloana amiralului Nelson se înconjură cu trunchiuri şi lăstari de bronz care năpădiră leii din colțurile monumentului şi se țesură unele cu altele într-un desiş luxuriant. Coloanele de la intrarea în Muzeul Britanic suferiră aceeaşi soartă, iar vizitatorii se văzură obligați să folosească uşile laterale. Bolta cateralei Sf. Paul se despică treptat, cu numeroase fisuri şi zigzaguri bifurcate, ca un ou pe cale să eclozeze. Trecătorii se temeau să vadă ce grozăvie avea să iasă de acolo.

Iar nu după mult timp, pe 8 septembrie, alertat de un alt apel telefonic, am ajuns dimineață devreme în mijlocul altui grup de curioşi în curtea din spate a imobilului numărul 29 din strada Hanbury, privind la altă colecție de măruntaie înşirate pe pămîntul ud şi la cadavrul altei femei decăzute, cu gîtlejul retezat şi intestinele drapate peste umeri. O nouă victimă a făptaşului necunoscut pe care presa populară îl poreclise Jack Spintecătorul. Un balon de observație de la Scotland Yard ocolea zona de la mică înălțime, făcînd din cînd în cînd fotografii cu ajutorul unor flăcări de magneziu.

Pe lîngă detectivii forțelor de poliție, la locul faptei sosise şi un domn înalt, uscățiv, cu palton caroiat şi şapcă de vînătoare, însoțit de un altul, ceva mai scund dar mai bine clădit şi îmbrăcat într-o redingotă sobră. Cel cu şapca privea atent cadavrul şi organele împrăştiate, nota ceva într-un carnet şi din cînd în cînd examina cîte un detaliu de pe caldarîm cu o lupă.

- Şi făptaşul e bărbat, Holmes? întrebă domnul în redingotă.

- Da, Watson.

Polițiştii începură să-i îndepărteze pe curioşi, pe tăcute, dar cu fermitate.

- Pentru că le măcelăreşte pe victime cu atîta sînge rece, şi firea simțitoare a unei femei nu i-ar îngădui asemenea acte? insistă domnul.

- Nu, Watson, replică cel cu şapca de vînătoare. Judecînd după distanța dintre urmele de paşi şi după conturul lor. Elementar, dragă Watson.

Canada se dovedi o sentință în purgatoriu, nesfîrşită şi epuizantă. Am ajuns în Toronto la timp pentru o iarnă lungă, geroasă şi uscată, cu nopți interminabile şi zile în care pămîntul parcă se trezea pe jumătate din toropeală numai ca să amorțească la loc. Fiind crescut în Virginia, la lumină şi căldură, iarna canadiană mi s-a părut un calvar interminabil. Am lucrat o vreme ca barman, iar cînd vreun trapper venit din îndepărtatul Nord mă auzea plîngîndu-mă de climă izbucnea în rîs şi-mi oferea un whiskey ca să mă mai încălzesc. Am învățat să nu refuz şi să țin numai pentru mine lecția cu obiceiul de sîmbătă seara după ce m-am ales prima dată cu un ochi vînăt.

Dar o iarnă mi-a fost de-ajuns.

Primăvara m-a găsit în tren, în drum spre Quebec, iar vara pe vapor, în drum spre Anglia. La douăzeci de ani am ajuns magazioner adjunct la un depozit de mărfuri din East End şi m-am înscris la un liceu seral. Față de Toronto, Londra părea aproape luminosă.

Ceea ce m-a şocat, în schimb, a fost aglomerația, numărul enorm de oameni înghesuiți pe străzi, contrastul dintre domnii şi doamnele în stofe fine şi săracii în haine vechi, vînzătorii ambulanți de tot felul şi flaşnetarii. Diversitatea hainelor se reflecta şi în diversitatea graiurilor. Cei bogați şi educați vorbeau în ritm sacadat, rapid, precis - o vorbire de două sau trei ori mai rapidă decît cea tărăgănată cu care eram învățat de acasă, din Virginia - dialectul unei clase sociale grăbite şi nervoase pentru care timpul însemna mai presus de toate bani. Muncitorii, în schimb, aveau o pronunție bolovănoasă, grosolană. Din cînd în cînd, la urechi îmi ajungea vorbirea dulce, cîntată a unor irlandezi şi-mi aminteam de Seamus. Peste toate se suprapunea bufnetul ritmic al motoarelor cu aburi, şuierul sirenelor din gări şi din docuri, scrîşnetul mecanismelor. Mai era şi țesătura deasă de căi ferate ce străbătea metropola în toate direcțiile, iar deasupra - păienjenişul firelor de telegraf.

Şi, ciudățenie de negîndit pentru un om de la țară, trenurile metropolitane subterane, cu tuneluri slab luminate şi aer dens, înnecăcios. Pe toate astea le luam în piept de cîteva ori pe zi cînd mergeam la liceu ori la serviciu.

Salariul era infim, cea mai mare parte se ducea pe chirie şi pe taxele de studiu, aşa încît pentru mine a merge la cumpărături însemna să mă duc la un magazin al Armatei Salvării. Era o dugheană cu vechituri pe care-l ținea o fată bătrînă, Nell. Ea avea vreo patruzeci şi cinci de ani, se convinsese că nu era nici o şansă ca să mă lămurească despre mîntuirea sufletului şi mă lăsa în pace cînd veneam duminica să mă uit la vechituri. Din cînd în cînd tuşea sec.

După cîte o săptămînă în care ziua lucram cu coloane de cifre, iar seara învățam limbaje de programare pe care contesa Ada Lovelace le scrisese pentru motoarele analitice inventate de Charles Babbage, îmi făcea bine duminica să stau ore în şir şi să mă uit la lucruri care nu aveau nici o legătură cu gestionarea mărfurilor ori cu limbajele matematice. La Londra deveniseră destul de populare dioramele şi kinotropia, dar eu preferam să-mi folosesc imaginația. Umbrelele vechi, cu spițe desprinse, oare cui îi aparținuseră? Cine fusese plimbat în căruciorul de dantelă care acum avea o roată lipsă? Ce muzică ascultase mai des proprietarul fonografului, şi în ce împrejurare? Caseta scorojită din lemn de tei adăpostise bijuterii, scrisori de dragoste sau un derringer? Prin ce case ajunsese geanta medicală din piele neagră, şi la ce operații asistase?

Mă bătea un gînd să scriu poveşti ca nişte colaje, în care frînturi disparate de informații, ca nişte obiecte dintr-un magazin de antichități, să se adune laolaltă o vreme. Apoi m-am căsătorit, iar soția m-a sfătuit ca, dacă tot îmi plăcea să observ ce se întîmplă în jurul meu, să mă fac jurnalist.

Ea era mai practică.

Aşa că i-am urmat sfatul şi, imediat cum am terminat liceul, m-am angajat ca reporter la "Daily Telegraph".

O dimineață de vineri, 30 septembrie, în care m-am trezit şi am plecat de-acasă mai devreme decît de obicei mi-a adus încă o satisfacție ca reporter. Am remarcat prima icoană şi-am apucat să strecor o ştire despre ea în ediția de prînz a lui "Daily Telegraph", cu mult înaintea altor jurnale.

Pînă seara, cînd ar fi trebuit să plec spre casă, icoanele împînziseră deja centrul Londrei. Molima afectase pînă atunci suprafețele de piatră şi de cărămidă din oraş, coloanele de marmură şi pe cele de bronz. Dar în acea zi

de vineri, pe ferestrele londonezilor, pe care pînă atunci transformările inexplicabile le ocoliseră, au apărut una cîte una icoanele.

Unele erau pictate, altele se iveau ca nişte gravuri pe oglinzile de cristal din hoteluri şi restaurante. Însă toate reprezentau acelaşi lucru.

O persoană răstignită.

Nu era Iisus Nazarineanul, ci o femeie cu părul lung, castaniu.

Contorsionată sau atîrnînd în cuie, vlăguită, privind sfidătoare spre trecători sau muribundă, țipînd, cu capul dat pe spate, sau zvîrcolindu-se, dar de fiecare dată aceeaşi.

Era îmbrăcată cu pantaloni de doc albastru precum cei patentați în America de domnul Levi Strauss şi purtați de căutătorii de aur ori de văcarii din Texas. Nici un domn respectabil nu ar fi visat să se îmbrace cu aşa ceva, distinsele doamne nici atît, iar prezența unui asemnea articol vestimentar într-o pictură cu o temă aparent religioasă a fost considerată de prost-gust în lumea bună. Episcopii bisericii anglicane şi cei ai bisericii catolice deopotrivă înfierară apariția icoanelor şi-i chemară pe credincioşi la un efort unit pentru curățarea ferestrelor. După-amiază, pînă seara tîrziu, destui dintre londonezi spălară şi şterseră geamuri cu asemenea rîvnă de-ai fi crezut că de asta depindea mîntuirea sufletului lor. Icoanele dispărură sub asaltul cu bureți şi ghemotoace de ziare.

Apoi reapărură, într-un joc tăcut de-a v-ați ascuns.

Pe străzi, unii trecători începură să clatine din cap dezaprobator la eforturile celor care, şi la lumina felinarelor cu gaz, tot mai spălau ferestre. Plutea în aer un sentiment difuz că femeia aceea chinuită din icoane era o acuzație nerostită la adresa autorităților care-l lăsau pe Jack Spintecătorul să umble liber prin metropolă şi să măcelărească fete pierdute. Un reproş care ne privea de pe fiecare ochi de geam al intrărilor la trenul metropolitan, de pe fiecare fereastră, din vitraliile bisericilor şi chiar de pe gemulețele felinarelor.

Un reproş meritat.

Înainte de încheierea nopții, mi-a fost dat să văd încă o victimă în Whitechapel, la intrarea în Church Passage de lîngă Piața Mitre. Şi nu era

singura, căci criminalul mai omorîse pe cineva în aceeaşi noapte, în Dutfield's Yard.

Jack dovedise aceeaşi grijă minuţioasă pentru extragerea şi aranjarea organelor interne. Uterul însîngerat, contrastînd cu pietrele cenuşii de pavaj. Un rinichi. Celălalt avea să apară cîteva săptămîni mai tîrziu, cu o scrisoare. Intestinele, pe care cîinii fără stăpîn le întinseseră încolo şi încoace, stricînd aranjamentul criminalului.

Faţa desfigurată, cu ochii străpunşi şi vîrful nasului retezat.

Gîtlejul deschis, ca un strigăt mut, năclăit de sînge închegat.

Aceeaşi tăietură precisă care le curmase viaţa lui Polly Nicholls şi Annie Chapman.

Proteza îmi scîrţîia molcom, mişcîndu-se parcă din proprie iniţiativă cu creionul peste filele carnetului de însemnări. Printre cei aflaţi la locul crimei se lăsă tăcerea, iar tînguirea mecanică a protezei se auzi mai clar, precum zumzetul unui ţînţar captiv. M-am simţit stînjenit sub căutătura acuzatoare a celor din jur, am închis carnetul la mijlocul unei fraze şi-am plecat pe jos, la întîmplare.

M-au însoţit, pe fiecare stradă, imaginile femeii răstignite. M-am ascuns de ele într-o cîrciumă, în fum de tutun şi printre oameni cu priviri bănuitoare, decis să beau o bere sau două, cu toate că numai de băut nu-mi ardea. Am băut mai mult decît îmi propusesem, sau decît era cazul, căutînd să trec nebăgat în seamă şi nereuşind cîtuşi de puţin, cu imensitatea metalică a protezei rezemată de tejghea, numai pîrghii lucioase şi cabluri electrice.

Pe urmă am făcut către barman o remarcă apropo de plăcinta de rinichi, şi nu i-a picat prea bine. Apoi un galez uriaş cu şapcă soioasă a insistat să-mi spună steamorg, venetic şi alte insulte asemănătoare, ceea ce nu mi-a plăcut. Cred că i-am arătat nişte şmecherii cu proteza înainte să se încingă o încăierare generală şi să fiu aruncat afară pe caldarîm.

Tot o încăierare fără noimă li s-o fi părut şi combatanţilor de la Plevna. De sus, din balonul de observaţie, se puteau vedea însă destul de bine prin binoclu manevrele trupelor. De-o parte şi de alta trăgea artileria, cînd cea rusă, cînd cea turcească. Au avut loc şarje de cavalerie ale cazacilor şi ale

roşiorilor valahi, manevre ale regimentelor de dorobanți, toate desfăşurate disciplinat, ostăşeşte.

Nu mă simțeam cu mult mai în siguranță decît cu cincisprezece ani în urmă, pe cîmpul de luptă de la Gettysburg, deşi acum se chema că eram reporter de război al gazetei "Daily Telegraph" şi mă bucuram de imunitate diplomatică. Vizitasem în repetate rînduri trupele turceşti, ruse şi române, luasem interviuri, scrisesem reportaje despre bătălii şi manevre, dar ştiam în sinea mea că imunitatea diplomatică nu era decît un şirag de vorbe pe o hîrtie, iar gloanțele nu ştiu să citească.

Spre seară, cînd bătălia se sfîrşise destul de indecis iar sanitarii adunau răniții dintre liniile frontului, ne-am pregătit să coborîm. Apoi, fără veste, mi-a explodat brațul drept într-un gheizer roşu, sărat şi călduț.

A fost cît pe ce să cad din nacelă, iar observatorii turci au intrat în panică. M-am ghemuit pe fundul nacelei, mi-am înfăşurat pe după braț cureaua din piele a binoclului şi am răsucit-o cît am putut de strîns. De la umăr în jos nu-mi mai puteam mişca brațul, iar pe unde ieşise glonțul se ițeau din mînecă cioturi de os şi zdrențe de carne însîngerată.

Am văzut roşu, apoi negru.

Cînd mi-am revenit, înapoi pe pămînt, în reduta turcească, mi-am dorit să nu mă mai fi trezit deloc. Dacă rana de la Gettysburg fusese curată şi nu rupsese nici un nerv ori vas de sînge important, de data asta fusesem împuşcat cu un glonț exploziv. Ulterior am aflat că la asaltul redutei Grivița dorobanți români capturaseră puşti britanice cu repetiție, iar unul dintre ei, Peneş Curcanul, luase ca tofeu o puşcă cu lunetă şi acum era teroarea ofițerilor turci şi a cercetaşilor de la Plevna. Poate că, dacă n-ar fi bătut vîntul atît de tare în acea zi, cariera mea de reporter s-ar fi încheiat pe neaşteptate. Aşa, aveam de ales între a mă pensiona ca invalid şi a învăța să scriu cu mîna stîngă.

Pentru că pe cea dreaptă au tăiat-o, atunci şi acolo.

Amputarea în sine n-a durut prea tare, fiindcă cei mai mulți dintre nervii brațului fuseseră deja retezați de glonțul valahului. Dar de tăiat l-au tăiat pe viu. Eterul se terminase de vreo trei săptămîni.

Am ajuns apoi într-un spital de campanie unde domneau ordinea şi curățenia, într-un contrast ireal cu ceea ce însemna rutina războiului ruso-turc. Surori medicale treceau de trei ori pe zi să golească tinetele, să schimbe bandajele, să distribuie mîncare. Seara, o doamnă mai în vîrstă trecea cu o lampă cu gaz ca să inspecteze paturile răniților. Oficial, Doamna cu Lampa venea în inspecție ca să se asigure că fiecare rănit în parte fusese îngrijit, hrănit şi schimbat, că toți eram curați şi că evoluția noastră nu trecea neobservată. Dar bănuiesc că una dintre grijile lui Florence Nightingale era să se asigure că nici una din surorile medicale nu rămînea peste noapte cu vreunul dintre răniți pentru a se deda la ceea ce Doamna cu Lampa numea "comportament imoral".

Din prima seară, cînd a aflat că eram reporter de război pentru "Daily Telegraph", şi-a luat obiceiul de a-şi încheia inspecția lîngă patul meu şi de a deschide lungi conversații despre realizările şi dificultățile spitalului de campanie pe care-l conducea. Aşa încît, seară de seară, m-am luptat nu numai cu febra, durerea şi infecția, ci şi cu formulele întortocheate ale conversației politicoase britanice. Aşa am aflat cum doamna Nightingale, care insista să i se spună domnişoară, întrucît nu se căsătorise niciodată şi nici nu avea de gînd, instituise spitalul de campanie din Scutari cu paisprezece ani mai înainte şi cum luminatul sultan, în marea lui înțelepciune, văzuse că Războiul din Crimeea nu era nici primul conflict din zona Mării Negre şi a Balcanilor, şi nu avea să fie nici ultimul, drept pentru care dispusese înființarea unei şcoli de surori medicale, a unui spital militar permanent şi a unor spitale de campanie mobile, toate sub administrația Doamnei cu Lampa şi cu participare medicală internațională.

În ciuda meritelor şi a celebrității în întreaga lume civilizată, Florence Nightingale era o persoană de o modestie rară. Pe de altă parte, ştia bine că resursele de care avea nevoie pentru tratarea răniților nu se puteau procura decît dacă mai întîi informa publicul de acasă, din Marea Britanie.

A avut tenacitatea de a mă învăța să scriu cu mîna stîngă ca să-mi pot continua activitatea de reporter. Apoi a promis că avea să aranjeze ceva şi în privința brațului drept.

Mersul pe jos spre Gara London Bridge m-a ajutat să mă răcoresc şi să-mi revin un pic după încăierarea de la cîrciumă. Greața însă nu a dispărut cu nici un chip. Mai degrabă, pe măsură ce-am înaintat cu paşi nesiguri printre fațadele năpădite de ciudățenii, a sporit treptat. La un colț de stradă, sub privirea suspicioasă a unei patrule de noapte, am icnit şi-am vărsat pînă mi-am golit stomacul. Apoi am luat trenul pînă la Gara Waterloo.

Acasă, în prag, m-a întîmpinat soția, îmbrăcată încă într-o ținută sobră în ciuda orei înaintate.

- Nu întreba, i-am zis, înainte să deschidă gura. Te rog, nu întreba. Mergi la culcare, o să vorbim mîine.

Plecă fără să pună întrebări, dar din pragul dormitorului remarcă peste umăr, cu un ton rece:

- Cel puțin copiii au crescut, sînt la casele lor... Slavă Domnului, nu văd cum tatăl lor îşi schimbă obiceiul de sîmbătă seara.

Nu era decît sîmbătă dimineață, şi încă foarte devreme, iar o dată nu înseamnă obicei, cum bine zic francezii, însă n-avea rost să prelungesc discuția. M-am dus în birou şi-am încuiat uşa în urma mea.

Pe fereastra biroului apăruse o icoană a femeii răstignite.

Am pornit motorul analitic, apoi am introdus rolele cu benzi de hîrtie perforată care-l instruiau cum să interacționeze cu maşina de scris, cu ecranul kinotropic şi cu rețeaua telegrafică internațională. Apoi, una cîte una, am dactilografiat adresele unor agenții de ştiri şi ale unor gazete de largă circulație. Versiunea telegrafică a fiecărei gazete era plină de ştiri despre transformări arhitectonice asemănătoare cu cea din Londra, unele încă mai năucitoare. Într-un fel aveam impresia că toate clădirile din lume, pe rînd, se trezeau la viață ca nişte spori uriaşi care dăduseră de umezeală.

Iar icoanele se răspîndiseră şi ele de la Sydney la Rejkjavik şi de la San Francisco la Shanghai.

Lucru şi mai ciudat, timpul dintre dactilografierea instrucțiunilor şi sosirea telegrafică a răspunsurilor devenise infim. În locul vitezei de melc cu care mă obişnuisem să lucrez la redacție, rețeaua telegrafică devenise acum atît de rapidă încît aproape că îmi venea să cred că răspunsurile la întrebări

îmi soseau de la un demon electric ascuns în camera de alături mai degrabă decît de la redacții de gazetă din cealaltă emisferă.

Am instruit motorul analitic să-mi arate pe ecran codul-maşină al articolelor pe care le descărcasem din întreaga lume. Apoi am urmărit încet, rînd cu rînd, şi le-am mulțumit încă o dată profesorilor de la liceul seral care mă învățaseră limbajul prin care motoarele analitice țes modele algebrice aşa cum războaiele Jacquard țes covoare cu diferite modele.

Limbajul cuminte, inteligibil, introdus de programatorii umani în motoarele analitice era infestat cu alte semne, unele de neînțeles, ca şi cînd printre datele obişnuite cu care operau funcționarii victorieni ar fi fost ascunse altele, criptate, de care nu ştia nimeni.

Erau pretutindeni.

N-aveam nici cea mai vagă idee ce însemnau, sau cine le introdusese acolo.

Sună telefonul. Am răspuns, mai mult din reflex.

- Da?

Voci infime, îndepărtate, rătăcite în convorbiri interurbane, apoi un glas precum viscolul.

- Bună seara, Cody.

O voce de femeie, atît de glacială încît m-am aşteptat ca urechea să-mi degere şi să se acopere cu un strat de chiciură.

- Sînt Augusta Ada King, Contesă Lovelace. E vremea să vorbim.

M-am luptat să înghit nodul din gît, dar fără succes.

- Nu vrei să vorbeşti, Cody?

(Încheierea povestirii "Legiune" se poate citi în ediția tipărită a volumului An/Organic.)